

Porażka SPD w wyborach w Nadrenii-Palatynacie nasili napięcia w rządzie RFN

Kamil Frymark

22 marca w wyborach do landtagu Nadrenii-Palatynatu zwyciężyła CDU, uzyskując 31% głosów (+3,3 p.p. wobec rezultatu z 2021 r.). Drugie miejsce zajęła rządząca SPD z 25,9% poparcia (-9,8 p.p.), osiągając swój najgorszy wynik w historii w tym landzie. Na trzecim miejscu znalazła się AfD, na którą zagłosowało 19,5% wyborców (+11,2 p.p.). Do landtagu weszli jeszcze współrządzący dotychczas Zieloni, którzy uzyskali 7,9% (-1,4 p.p.). Progu wyborczego (5%) nie przekroczyła współtworząca koalicję FDP, zdobywając 2,1% głosów (-3,4 p.p.). Frekwencja wyniosła 68,5% (+4,2 p.p.).

Najbardziej prawdopodobna jest koalicja CDU z SPD – każde z ugrupowań odmawia współpracy z AfD. Utrata urzędu premiera w rządzonym przez SPD od 35 lat landzie pogłębi kryzys tej partii i osłabi jej dwuosobowe kierownictwo na szczeblu federalnym: wicekanclerza i ministra finansów Larsa Klingbeila oraz minister pracy i spraw socjalnych Bärbel Bas. Zarazem należy się spodziewać usztywnienia stanowiska socjaldemokratów w koalicji CDU/CSU–SPD, zwłaszcza w kwestii reform społecznych i gospodarczych zapowiadanych przez kanclerza Friedricha Merza.

Komentarz

- **Porażka SPD nasili napięcia w koalicji na szczeblu federalnym.** Socjaldemokraci będą dążyli do wyeksponowania swoich postulatów w negocjacjach dotyczących zapowiadanych przez rząd reform społecznych i gospodarczych. Wywoła to opór części polityków CDU i CSU, którzy chcą głębszych zmian. Nałoży się na to debata personalna w SPD radykalnie osłabiająca pozycję przewodniczących partii. Klingbeilowi zarzuca się przede wszystkim to, że nie wziął na siebie odpowiedzialności za przegraną partii w wyborach do Bundestagu, a wręcz skupił po nich de facto pełnię władzy w swoich rękach. Drugim zarzutem jest niewywiązywanie się z obietnic wyborczych, m.in. z zapowiadanej reformy podatkowej mającej odciążyć fiskalnie elektorat robotniczy – do niedawna najważniejszy dla SPD. Coraz większej części wyborców – co pokazały zarówno wybory do Bundestagu, jak i dwie ostatnie elekcje landowe – SPD nie kojarzy się z konkretnymi postulatami programowymi ani z jasnym kursem politycznym. Miały temu zaradzić prace nad nowym programem zasadniczym partii (zob. [Leksykon niemiecki OSW](#)), jednak również ta część odnowy SPD po przegranych wyborach do Bundestagu jest prowadzona ze zbyt małą determinacją, bez widocznych efektów i jasnego planu.

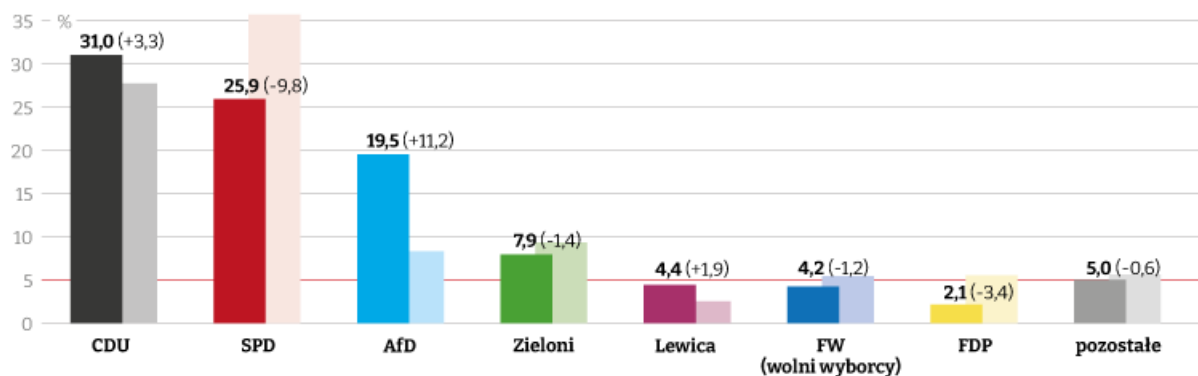
- **Główną przyczyną słabego wyniku SPD są niskie notowania partii na szczeblu federalnym, które odbijają się na jej poparciu w regionach.** Dotychczasowy premier Alexander Schweitzer, mimo większej niż jego chadeckiego konkurenta rozpoznawalności oraz stosunkowo dobrych ocen pracy swojego rządu, nie zdołał przekonać wyborców, że SPD jest zdolna rozwiązać najważniejsze problemy landu. W poprzednich wyborach w Nadrenii-Palatynacie jeszcze 36%, a obecnie już tylko 24% (-12 p.p.) ankietowanych przypisywało SPD najwyższe kompetencje w tym zakresie. W przypadku CDU analogiczny odsetek wyniósł 29% (+4 p.p.).
- **CDU zawdzięcza zwycięstwo przede wszystkim skutecznej strategii wyborczej – koncentrującej się na programie partii,** a nie na samym głównym kandydacie. Według sondaży dla 48% wyborców chadecji to postulaty wyborcze (w tym o obowiązkowym i bezpłatnym roku zerówki dla wszystkich uczniów), a nie główny kandydat (22%) miały decydujące znaczenie. Zarazem w najważniejszych tematach kampanii – gospodarce i edukacji – głosujący najwyżej ze wszystkich partii oceniają kompetencje chadeków. Ponadto CDU jest szczególnie silna w regionach rolniczych, które dominują w Nadrenii-Palatynacie. Na korzyść partii działały także słabość SPD, od której CDU przejęła 80 tys. wyborców, utrzymująca się od wielu miesięcy przewaga chadecji w sondażach oraz kryzys FDP, której dotychczasowi wyborcy w największej liczbie przeszli do elektoratu CDU (30 tys.). Ponadto bazę poparcia dla ugrupowania stanowią głosy osób najstarszych (powyżej 60. roku życia), tradycyjnie opowiadających się za CDU i pamiętających dominację partii w latach 1947–1991.
- **AfD uzyskała najlepszy wynik spośród wszystkich dotychczasowych wyborów do parlamentów krajowych w zachodniej części RFN, w których startowała,** i będzie największą partią opozycyjną w landzie. Poparcie dla niej wynika z akceptacji jej programu, a nie z jej atrakcyjności jako partii protestu wobec innych ugrupowań: 65% wyborców zagłosowało na nią ze względu na jej postulaty, a tylko 13% – ze względu na kandydatów. Ponadto AfD jest coraz częściej postrzegana jako partia dysponująca dużymi kompetencjami w rozwiązywaniu konkretnych problemów landu – 17% wyborców przypisuje jej najwyższe kompetencje w gospodarce, a 14% w edukacji. Mimo zwycięstwa AfD wśród najmłodszych wyborców (21% w grupie osób poniżej 25. roku życia) podstawę jej elektoratu stanowią osoby w wieku 35–59 lat. Wybory potwierdzają, że AfD odbiera SPD głosy pracowników fizycznych – jeszcze w 2021 r. na socjaldemokratów głosowało 36% robotników, a na AfD 18%; obecnie proporcje te się odwróciły i AfD otrzymała 39% w tej grupie, podczas gdy SPD – 21%. Co więcej, AfD nadal najsukuteczniej mobilizuje dotychczas niegłosujących wyborców (66 tys.).

AfD będzie najsilniejszą partią opozycyjną w landtagu po uzyskaniu najlepszego w jej historii wyniku w wyborach landowych na zachodzie RFN

Wyniki wyborów do parlamentu krajowego Nadrenii-Palatynatu z 22 marca 2026 r.

Jaśniejszym odcieniem zaznaczono wynik wcześniejszych wyborów (z 2021 r.).

— próg wyborczy

Źródło: landowa komisja wyborcza.

